

PREVODI DOKUMENATA

str. 129 - 153.

PAKT STABILNOSTI ZA JUGOISTOČNU EVROPU

str. 129 - 144.

Keln 10. juna 1999. godine

I Učesnici, opis situacije

Mi, ministri inostranih poslova država članica Evropske unije, Evropska Komisija, ministri inostranih poslova Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Rumunije, Ruske Federacije, Slovenije, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Turske, SAD, predsedavajući Organizacije za bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS) i predstavnik Saveta Evrope, kao predstavnici učesnika na današnjoj Konferenciji o jugoistočnoj Evropi; i ministri inostranih poslova Kanade i Japana, predstavnici Ujedinjenih Nacija, Visokog Komesara UN za izbeglice (UNHCR), NATO, Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), Zapadno-evropske unije (WEU), Međunarodnog monetarnog fonda, Svetske Banke, Evropske investicione banke i Evropske banke za obnovu i razvoj, delujući u okviru svojih ovlašćenja i nastupajući kao predstavnici posredničkih država, organizacija i institucija, kao i predstavnici Procesa iz Roajomona, Organizacije za ekonomsku saradnju crnomorskog regiona (BSEC), Centralno-evropske inicijative (CEI), Inicijative za saradnju zemalja jugoistočne Evrope (SECI) i Procesa saradnje zemalja

jugoistočne Evrope (SEECF), sastali smo se u Kelnu dana 10. juna 1999. godine, na poziv Evropske unije da bismo usvojili Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu.

Države jugoistočne Evrope svesne su da snose odgovornost da u okviru međunarodne zajednice rade na razvijanju zajedničke strategije stabilnosti i razvoja ovog regiona i da sarađuju između sebe i sa glavnim donatorima kako bi se ova strategija sproveda u delo. Ako se iskoristi ova prilika da se reše strukturalni nedostaci i nerešena pitanja, ubrzaće se demokratski i ekonomski razvoj unutar regiona.

Mi ćemo nastojati da postignemo cilj da se u jugoistočnoj Evropi uspostavi trajni mir, prosperitet i stabilnost. Mi ćemo ovaj cilj postići sveobuhvatnim i koherentnim pristupom regionu u kojem će učestvovati Evropska unija, Organizacija za bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS), Savet Evrope, Ujedinjene Nacije, NATO, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), Zapadno-evropska unija, međunarodne finansijske institucije i regionalne inicijative. Pozdravljamo odluku Evropske unije i SAD da pitanje podrške Paktu stabilnosti usvoje kao prioritetnu tačku svog Novog transatlanskog programa rada, kao i odluku Evropske unije i Ruske Federacije da postave Pakt stabilnosti kao prioritetno pitanje svog političkog dijaloga.

Rešavanje kosovskog sukoba je od suštinskog značaja za našu sposobnost da u potpunosti postignemo ciljeve Pakta stabilnosti i da radimo na stalnim i dugoročnim merama za postizanje mira i međuetničke harmonije u budućnosti bez straha od ponovnog izbijanja rata.

II Načela i norme

5. Mi ponovo svečano potvrđujemo svoju privrženost načelima i normama sadržanim u Povelji UN, Helsinškom Završnom aktu, Pariskoj povelji, dokumentu iz Kopenhagena od 1990. godine i drugim dokumentima OEBS i punoj primeni relevantnih rezolucija Saveta Bezbednosti UN, koje se primenjuju u ovom slučaju, relevantnih konvencija Saveta Evrope i Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini sa ciljem da se unaprede dobrosusedski odnosi.

6. U svojim nastojanjima, oslonićemo se na bilateralne i multilateralne sporazume o dobrosusedskim odnosima sklopljene među državama iz regiona koje učestvuju u Paktu, i tražićemo zaključenje takvih sporazuma tamo gde još ne postoje. Oni će činiti suštinski element Pakta stabilnosti.

7. Ponovo potvrđujemo da smo odgovorni svojim građanima i jedni drugima za poštovanje normi i načela OEBS i za izvršenje svojih obaveza. Takođe potvrđujemo, da obaveze u vezi sa humanom dimenzijom preuzete kroz naše članstvo u OEBS predstavljaju pitanja koja su od direktnog i legitimnog interesa za sve države koje učestvuju u Paktu stabilnosti, te da ne spadaju isključivo u unutrašnja pitanja zainteresovane države. Poštovanje ovih obaveza predstavlja jedan od temelja međunarodnog poretka, kojem nameravamo da damo značajan doprinos.

8. Primamo k znanju da se države iz regiona koje učestvuju u Paktu stabilnosti, obavezuju na sprovođenje trajnih demokratskih i privrednih reformi, koje su opširnije razrađene u 10. pasusu, kao i na bilateralnu i regionalnu saradnju između sebe, radi ubrzavanja svoje integracije u evro-atlanske strukture koja će se vršiti na pojedinačnoj osnovi. Države članice Evropske unije i druge države učesnice i međunarodne organizacije i institucije obavezuju se da će preduzeti sve što je u njihovoj moći da im pomognu u postizanju brzog i vidnog napretka na tom putu. Ponovo potvrđujemo da je inherentno pravo svake države učesnice da slobodno bira ili menja svoje bezbednosne aranžmane, uključujući i konvencije o savezništvu koje će postepeno razvijati. Svaka država učesnica poštuće prava svih drugih u tom pogledu. One neće jačati svoju bezbednost nauštrb bezbednosti drugih država.

III Ciljevi

9. Pakt stabilnosti ima za cilj da ojača države jugoistočne Evrope u njihovom nastojanju da uspostave mir, demokratiju, poštovanje ljudskih prava i privredni prosperitet, kako bi se postigla stabilnost u celom regionu. One države iz regiona koje traže integraciju u evro-atlanske strukture, uz veliki broj drugih učesnica u Paktu, čvrsto veruju da će sprovođenje ovog postupka u praksi olakšati ostvarenje njihovog cilja.

10. U tom cilju, mi se obavezujemo da ćemo saradivati radi:

sprečavanja i okončavanja tenzija i kriza kao preduslova za trajnu stabilnost. Ovim je obuhvaćeno i zaključivanje i sprovođenje međusobnih multilateralnih i bilateralnih sporazuma i preduzimanje mera u sopstvenoj zemlji da bi se prevazišla postojeća mogućnost za izbijanje sukoba;

podsticanja zrelih demokratskih političkih procesa, zasnovanih na slobodnim i poštenim izborima, na vladavini zakona i punom poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, uključujući prava lica koja pripadaju nacionalnim manjinama,

pravo na slobodne i nezavisne medije, zakonodavne organe koji su odgovorni svojim biračima, nezavisna sudstva, borbu protiv korupcije, produbljivanje i jačanje civilnog društva;

stvaranja mirnih i dobrosusedskih odnosa u regionu putem strogo poštovanja načela Helsinškog završnog akta, razvijanja poverenja i pomirenja, ohrabrivanja rada u okviru OEBS i drugih foruma na merama razvijanja poverenja i mehanizmima za bezbednost i saradnju unutar regiona;

očuvanja multinacionalnog i multietničkog karaktera zemalja u regionu i zaštite manjina;

stvaranja dinamičnih tržišnih ekonomija zasnovanih na zdravoj makro-ekonomskoj politici, tržištima koja će biti otvorena za izuzetno razvijenu spoljnu trgovinu i za ulaganja privatnog sektora, efikasnim i transparentnim carinskim i privredno-regulatornim režimima, razvijanju jakih tržišta kapitala i raznolikog vlasništva, uključujući privatizaciju, što će dovesti do širenja kruga prosperiteta za sve naše građane;

podsticanja privredne saradnje u regionu i između regiona i ostatka Evrope i sveta, uključujući zone slobodne trgovine;

unapređivanja neometanog ostvarivanja kontakata među građanima,

borbe protiv organizovanog kriminala, korupcije i terorizma i svih kriminalnih i nezakonitih aktivnosti;

sprečavanja prisilnog raseljavanja stanovništva izazvanog ratom, proganjanjem i borbom za građanska prava, kao i migracija prouzrokovanih siromaštvom;

obezbeđivanja sigurnog i slobodnog povratka svih izbeglica i raseljenih lica u domove, pružajući u isto vreme pomoć zemljama u regionu tako što će se podeliti teret koji one nose;

stvaranja uslova za zemlje jugoistočne Evrope da se u punoj meri integrišu u političke, privredne i bezbednosne strukture po svom izboru.

11. Trajni mir i stabilnost u jugoistočnoj Evropi postaće mogući tek onda kada demokratska načela i vrednosti, koja se već aktivno promovišu od strane mnogih zemalja u regionu, uhvate korena u celom regionu, uključujući i Saveznu Republiku Jugoslaviju. Međunarodni naporu moraju se usresediti na to da se konsoliduju i povežu oblasti u regionu u kojima vlada stabilnost, da bi se tako stvorila čvrsta osnova za tranziciju regiona u celini ka mirnoj i demokratskoj budućnosti.

Izjavljujemo da će Savezna Republika Jugoslavija biti dobrodošla kao stalni i ravnopravni učesnik u Paktu stabilnosti, nakon političkog rešenja kosovske krize na osnovu načela o kojima su se sporazumeli ministri inostranih poslova Grupe

8, uzimaju i u obzir potrebu za poštovanjem načela i ciljeva ovog Pakta od strane svih učesnika.

Da bi se Savezna Republika Jugoslavija približila ovom cilju, uz poštovanje njenog suvereniteta i teritorijalnog integriteta, razmotrićemo načine da omogućimo Republici Crnoj Gori da ranije postane beneficijar (korisnik) Pakta. U ovom kontekstu, mi pozdravljamo učešće predstavnika Crne Gore, kao republike članice Savezne Republike Jugoslavije, na našim sastancima. Takođe, primamo k znanju nameru Evropske unije i drugih zainteresovanih učesnika da nastave da blisko saraduju sa njenom demokratski izabranom vladom.

IV Mehanizmi Pakta stabilnosti

12. Da bismo postigli ciljeve koje smo sebi postavili, saglasili smo se da osnujemo Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu razmatraće da li je postignut napredak na osnovu Pakta stabilnosti, biće njegov nosilac i usmeravaće ga u pravcu postizanja predviđenih ciljeva.

13. Pakt stabilnosti će imati Specijalnog Koordinatora koga će imenovati Evropska unija nakon obavljenih konsultacija sa predsedavajućim OEBS-a i drugim učesnicima, a njegovo imenovanje će potvrditi Predsedavajući OEBS-a. Specijalni Koordinator će predsedavati Regionalnim okruglim stolom za jugoistočnu Evropu i biće odgovoran za promovisanje i postizanje ciljeva Pakta unutar pojedinih zemalja i u njihovim međusobnim odnosima, a u tome će mu pomagati odgovarajuće strukture prilagođene potrebama, u tesnoj saradnji sa vladama i relevantnim institucijama država, posebno drugih zainteresovanih država pridruženih članica Evropske unije, kao i relevantnih međunarodnih organizacija i institucija. Specijalni Koordinator će u ime Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu podnositi periodične izveštaje o ostvarenom napretku Organizaciji za bezbednost i saradnju u Evropi, u skladu sa procedurom ove organizacije.

14. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu obezbediće koordinaciju aktivnosti sledećih okruglih stolova koji će se oslanjati na postojeća stručna znanja, institucije i inicijative a mogu biti podeljeni i na podgrupe:

Okrugli sto za demokratizaciju i ljudska prava;

Okrugli sto za ekonomsku rekonstrukciju, razvoj i kooperaciju;

Okrugli sto za pitanja bezbednosti

15. Odgovornosti pomenutih Okruglih stolova pomenute su u Aneksu ovog dokumenta. Okrugli stolovi će se baviti pitanjima koja su im poverena i olakšavati njihovo rešavanje putem aranžmana o kojima će biti postignut sporazum na svakom okruglom stolu.

16. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu i posebni okrugli stolovi sastojaće se od učesnika u Paktu stabilnosti. Posredničke države, organizacije i institucije kao i regionalne inicijative pomenute u stavu 1. ovog dokumenta ovlašćene su da, ukoliko žele, učestvuju u radu okruglih stolova i Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu. Susedne i druge zemlje, a naročito druge zainteresovane države - pridružene članice Evropske unije, kao i relevantne međunarodne organizacije i institucije mogu, prema potrebama i bez bilo kakve obaveze koja bi iz toga proisticala za ubuduće, biti pozvane bilo kao učesnici ili kao posmatrači u radu Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu i/ili posebnih okruglih stolova, da bi dale svoj doprinos ostvarivanju ciljeva Pakta stabilnosti.

V Definisane uloge učesnika i njihove međusobne saradnje

17. Pri radu u okviru Pakta stabilnosti treba uzeti u obzir različite situacije u kojima se nalaze učesnici. Da bi se postigli ciljevi ovog Pakta, obezbeđujemo efikasnu koordinaciju između država učesnica i posredničkih država, međunarodnih i regionalnih organizacija i institucija, koje mogu svojim jedinstvenim znanjem i stručnošću da pruže doprinos zajedničkim nastojanjima. Oslonićemo se na aktivno i kreativno učešće svih zainteresovanih subjekata kako bi se uspostavili uslovi koji će omogućiti državama ovog regiona da iskoriste priliku koju ovaj Pakt predstavlja. Svaki od učesnika će nastojati da kroz sopstveno učešće u svim relevantnim međunarodnim organizacijama i institucijama obezbedi ostvarenje ciljeva Pakta stabilnosti.

Uloga Evropske unije

18. Pozdravljamo inicijativu Evropske unije koja je pokrenula Pakt stabilnosti kao i vodeću ulogu koju Evropska unija ima u saradnji sa drugim

zemljama učesnicama i posredničkim državama, međunarodnim organizacijama i institucijama. Pokretanje Pakta će čvrsto usidriti region u okviru Evrope. Konačan uspeh Pakta zavisice u velikoj meri od truda koji će zainteresovane države uložiti u ostvarenje njegovih ciljeva i razvijanje saradnje putem multilateralnih i bilateralnih sporazuma.

19. Toplo pozdravljamo spremnost Evropske unije da aktivno podrži zemlje ovog regiona i da im omogući da postignu ciljeve Pakta stabilnosti. Pozdravljamo aktivnost Evropske unije na jačanju demokratskih i privrednih institucija regiona preko većeg broja relevantnih programa. Primećujemo napredak u pravcu uspostavljanja i razvijanja ugovornih odnosa, na pojedinačnoj osnovi i u okviru njenog Regionalnog pristupa, između Evropske unije i zemalja regiona. Primamo k znanju da će na osnovu bečkih zaključaka Evropskog Saveta, Evropska unija pripremiti "Zajedničku strategiju u odnosu na zapadni Balkan", kao fundamentalnu inicijativu.

20. Evropska unija će približiti zemlje regiona perspektivi pune integracije u njene strukture. U slučaju zemalja koje još uvek nisu zaključile sporazume o pridruženom članstvu sa Evropskom unijom, to će se obaviti putem nove vrste ugovornog odnosa, uzimajući u punoj meri u obzir pojedinačnu situaciju svake države koja ima perspektivu da postane članica Evropske unije, na osnovu Amsterdamskog Ugovora, kada budu ispunjeni kriterijumi iz Kopenhagena. Primamo k znanju spremnost Evropske unije da i pored toga što će odlučivati autonomno, uzme u obzir uspeh u postizanju ciljeva Pakta stabilnosti, a naročito napredak u razvoju regionalne saradnje, kao jedan od važnih elemenata u proceni da li data država zaslužuje takvu perspektivu.

Uloga zemalja iz regiona

21. Visoko cenimo doprinos i solidarnost zemalja ovog regiona u odnosu na napore međunarodne zajednice da se postigne mirno rešenje na Kosovu. Pozdravljamo sve napore koji su do sada učinjeni i rezultate koji su postignuti od strane zemalja jugoistočne Evrope u pravcu demokratizacije, privrednih reformi i regionalne kooperacije i stabilnosti. Ove zemlje biće glavni korisnici (beneficijari) Pakta i one su svesne da uspešno sprovođenje Pakta, kao i kretanje u pravcu evropsko-atlanskih struktura za one koji to traže, bitno zavise od njihove spremnosti da sprovedu ciljeve Pakta, a naročito od njihove volje da saraduju na bilateralnom i

multilateralnom nivou i da promovišu ciljeve Pakta u okviru sopstvenih nacionalnih struktura.

Uloga OEBS-a

22. Pozdravljamo nameru OEBS-a, kao jedine pan-evropske organizacije za bezbednost, kao regionalnog sporazuma na osnovu VIII Poglavlja Povelje UN i primarnog činioca za rano upozoravanje, spečavanje sukoba, rešavanje kriza i posleratni oporavak, da pruži značajan doprinos preduzetim naporima u okviru Pakta stabilnosti. Ponovo potvrđujemo da OEBS ima glavnu ulogu u razvijanju svih dimenzija bezbednosti i stabilnosti. Shodno tome, zahtevamo da Pakt stabilnosti bude smešten pod okrilje OEBS-a i u potpunosti ćemo se osloniti na aktivnosti OEBS u pogledu obezbeđivanja da se odredabe Pakta stabilnosti poštuju od strane država članica, u skladu sa procedurama i utvrđenim načelima ove organizacije.

23. Verujemo da će institucije i instrumenti OEBS i njihovo stručno znanje značajno doprineti radu Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu i posebnih okruglih stolova, a naročito Okruglog stola za demokratizaciju i ljudska prava. Njihova jedinstvena stručna znanja biće preko potrebna za ostvarivanje ciljeva Pakta stabilnosti. Izražavamo nameru, da u slučajevima kada je neophodno učešće OEBS-a u pogledu kontrole da li se poštuju načela OEBS u procesu sprovođenja Pakta stabilnosti, koristimo kada je to potrebno instrumente i postupke OEBS, uključujući postupke u vezi sa sprečavanjem sukoba, mirnim rešavanjem sporova i ljudskom dimenzijom. Države ugovornice Konvencije o osnivanju Suda za mirenje i arbitražu mogu takođe poveriti ovom Sudu eventualne sporove i zatražiti neobavezujuće mišljenje Suda.

Uloga Saveta Evrope

24. Pozdravljamo spremnost Saveta Evrope da integriše sve zemlje regiona kao punopravne članove na osnovu načela pluralističke demokratije, ljudskih prava i pravne države. Savet Evrope može da pruži važan doprinos ostvarivanju ciljeva Pakta putem svojih parlamentarnih i međuvladinih organa i institucija, svojih evropskih pravnih normi sadržanih u relevantnim pravno obavezujućim konvencijama, a prvenstveno u Evropskoj Konvenciji o ljudskim pravima (i Sudu za ljudska prava), instrumentima i programima pomoći u oblasti demokratskih institucija, ljudskih

prava, zakonodavstava, pravosuđa i obrazovanja, kao i putem svojih jakih veza sa građanskim društvom. U tom kontekstu, primamo k znanju sa velikim interesovanjem Program stabilnosti Saveta Evrope za jugoistočnu Evropu čija će primena biti sprovedena zajedno sa zainteresovanim zemljama i uz blisku saradnju sa drugim međunarodnim i regionalnim organizacijama aktivnim na tom polju.

Uloga UN, uključujući UNHCR (Visoki komesar Ujedinjenih Nacija za izbeglice)

25. Podvlačimo centralnu ulogu Ujedinjenih Nacija u regionu za uspostavljanje mira i bezbednosti i trajnu političku normalizaciju, kao i za ostvarenje humanitarne pomoći i privrednog oporavka. Dajemo čvrstu podršku funkciji UNHCR-a kao glavne agencije za sva pitanja vezana za izbeglice, naročito za zaštitu i povratak izbeglica i raseljenih lica i bitnoj ulozi koje imaju druge članice sistema UN, kao što su Svetski program za hranu (WFP), UNICEF, Svetska zdravstvena organizacija (WHO), Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), Visoki komesar Ujedinjenih Nacija za ljudska prava (UNHCHR), itd. Nadamo se aktivnom učešću relevantnih agencija UN u Regionalnom okruglom stolu za jugoistočnu Evropu. Konstatujemo da Ekonomska komisija UN za Evropu raspolaze stručnim znanjem koje može biti od koristi u radu posebnih okruglih stolova Pakta stabilnosti.

Uloga NATO-a

26. Primamo k znanju odluku NATO-a da pojača saradnju sa zemljama jugoistočne Evrope i njegovo zalaganje za otvorenost, kao i nameru NATO-a, Saveta za evro-atlansko partnerstvo i Partnerstva za mir da sarađuju sa drugim evro-atlanskim strukturama, da doprinose stabilnosti i bezbednosti i da održavaju i intenziviraju konsultacije sa zemljama regiona. Mi zahtevamo njihovo angažovanje, u skladu sa ciljevima Pakta, u regionalnoj bezbednosnoj saradnji i sprečavanju i rešavanju sukoba. Pozdravljamo ove stabilizacione aktivnosti koje imaju za cilj postizanje ciljeva Pakta. Sve intenzivnije korišćenje konsultativnih foruma i mehanizama NATO-a, razvijanje mehanizma saradnje u okviru Saveta za evro-atlansko partnerstvo i sve šire korišćenje programa Partnerstva za mir poslužiće ciljevima ostvarivanja opšte stabilnosti, saradnje i dobrosusedskih odnosa koji su predviđeni u Paktu.

27. Članice NATO-a i znatan deo drugih učesnica podvlače da Alijansa treba da ima važnu ulogu u postizanju ciljeva Pakta, uzimajući u obzir posebno odsjora donetu odluku NATO-a da se proširi na neke zemlje ovog regiona.

Uloga Sjedinjenih Američkih Država

28. SAD su blisko saradivale sa Evropskom unijom u pokretanju ovog Pakta i nastaviće da igraju vodeću ulogu u procesu razvijanja i primene Pakta, u saradnji sa drugim učesnicima i posrednicima. Smatramo da ovako aktivna uloga Sjedinjenih Država naglašava da zemlje regiona pridaju životnu važnost svojoj integraciji u evroatlanske strukture.

Konstatujemo spremnost Sjedinjenih Država da podrže ovaj cilj, sve dok ove države ulažu napore da postanu što jači kandidati za eventualno članstvo u evroatlanskim institucijama. Pozdravljamo kontinuirani doprinos koji SAD daju u korist država jugoistočne Evrope, a koji se odvija i preko programa privredne i tehničke pomoći i učešća SAD u rukovodećim strukturama međunarodnih finansijskih institucija. SAD će saradivati i zajednički nastupati sa drugim donatorima da bi se obezbedila što efikasnija pomoć regionu.

Uloga Ruske Federacije

29. Rusija je i do sada imala i nastaviće da ima ključnu ulogu u regionu. Ruski napori i doprinos postizanju mirnog rešenja sukoba u regionu, a naročito kosovske krize, visoko su cenjeni. Rusija je i bila od rane faze uključena u pokretanje ovog Pakta i igraće i dalje vodeću i konstruktivnu ulogu u procesu razvijanja i primene Pakta, u saradnji sa Evropskom unijom, Ujedinjenim Nacijama, OEBS-om, Savetom Evrope, međunarodnim ekonomskim i finansijskim organizacijama i institucijama, kao i regionalnim inicijativama i pojedinim državama. Ruska Federacija može da pruži važan doprinos u aktivnostima koje imaju za cilj postizanje mira, bezbednosti i posleratne saradnje.

Uloga međunarodnih finansijskih institucija

30. Međunarodni monetarni fond, Svetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, i Evropska investiciona banka, kao finansijske institucije Evropske unije, treba da odigraju najvažniju ulogu, u skladu sa svojim precizno određenim ovlašćenjima, kako bi se državama regiona pomoglo da postignu ekonomsku stabilizaciju, reforme i razvoj regiona. Očekujemo od njih da razviju koherentnu strategiju međunarodne pomoći regionu i da podrže zdravu makroekonomsku i strukturalnu politiku u zainteresovanim zemljama. Pozivamo ove međunarodne finansijske institucije da uzmu aktivno učešće u radu Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu i u relevantnim posebnim okruglim stolovima.

Uloga OECD-a

31. Konstatujemo da OECD ima jedinstven značaj kao forum u kojem se odvija dijalog o srednjoročnoj strukturalnoj politici i najboljoj poslovnoj praksi. Imajući u vidu da je ova organizacija dobro poznata po kompetentnosti za rešavanje problema privreda koje prolaze kroz tranziciju i po svome otvorenom dijalogu sa zemljama jugoistočne Evrope, očekujemo od OECD da preuzme aktivnu ulogu u Regionalnom okruglom stolu za jugoistočnu Evropu i da pruži pomoć u postupku privredne obnove, jačanja dobre uprave i administrativnih kapaciteta i dalje integracije pogođenih država u evropsku i svetsku privredu.

Uloga Zapadno-evropske unije

32. Pozdravljamo ulogu Zapadno-evropske unije u jačanju stabilnosti regiona. Konstatujemo u tom pogledu doprinos koji Zapadno-evropska unija daje, na zahtev Evropske unije, putem svojih misija u zemljama regiona.

VI Regionalne inicijative i organizacije

33. Naglašavamo svoju zainteresovanost za regionalne inicijative i organizacije sposobne za opstanak koje podstiču prijateljsku saradnju susednih

država. Pozdravljamo planove unutar-regionalne saradnje država učesnica. Nastojaćemo da obezbedimo saradnju i koordinaciju u ostvarivanju između ovih inicijativa i Pakta stabilnosti, što će ojačati i jedne i druge. Mi ćemo graditi na njihovim dosadašnjim postignućima.

34. Konstatujemo da je Roajomonski proces već uspostavio dinamičan okvir za saradnju u oblasti demokratije i civilnog društva. Stoga Roajomon treba da ima odlučujuću ulogu u ovoj oblasti, naročito u okviru prvog okruglog stola Pakta stabilnosti.

35. Konstatujemo značaj Organizacije za ekonomsku saradnju u crnomorskom regionu (BSEC) za razvijanje međusobnog razumevanja, poboljšanje opšte političke klime i unapređenje privrednog razvoja crnomorskog regiona. Pozdravljamo angažovanje ove organizacije u ostvarivanju mira, bezbednosti i stabilnosti putem privredne saradnje i pozivamo je da pruži svoj doprinos primeni Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu.

Konstatujemo da je Centralnoevropska inicijativa uspostavila sa zemljama regiona stabilan i celovit okvir za dijalog, saradnju i koordinaciju na političkom, privrednom, kulturnom i parlamentarnom polju. Na osnovu svog iskustva, ona treba da odigra važnu ulogu u okviru Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu.

Konstatujemo da je Inicijativa za saradnju zemalja jugoistočne Evrope (SECI) razvila novi pristup saradnji u regionu u oblasti privrede i infrastrukture, tako što je olakšala proces zajedničkog donošenja odluka od strane zemalja jugoistočne Evrope u oblastima kojima se bavi. Kao takva, ona treba da odigra ključnu ulogu u okviru Pakta za stabilnost u pogledu regionalnih privrednih pitanja, a naročito uklanjanja barijera za privatna ulaganja u region.

Preporučujemo Proces saradnje zemalja jugoistočne Evrope kao još jedan uspešan projekt regionalne saradnje. Želimo da ohrabrimo njegov dalji razvoj i institucionalizaciju, kao i završetak rada na njegovoj povelji o dobrosusedskim odnosima i saradnji.

Konstatujemo doprinos Grupe ministara odbrane zemalja jugoistočne Evrope (SEDM) u odnosu na bezbednosnu dimenziju problema. Ona je povezala zemlje regiona i druge nacije raznim vidovima saradnje kojima se povećava transparentnost i međusobno poverenje, kao što su npr. Multinacionalne mirovne snage za jugoistočnu Evropu.

Očekujemo da će Konferencija o jadransko-jonskom regionu čije se održavanje predlaže pružiti pozitivan doprinos ovom regionu.

VII Program mobilisanja i koordinacije aktivnosti međunarodnih donatora

Ponovo potvrđujemo da se odlučno zalažemo za pružanje podrške obnovi, stabilizaciji i integraciji regiona i da pozivamo međunarodnu zajednicu donatora da velikodušno učestvuje u tome. Pozdravljamo napredak koji su postigle Svetska banka i Evropska unija, preko Evropske Komisije, u uspostavljanju postupka koordinacije aktivnosti donatora. Ovaj postupak će delovati u bliskoj vezi sa relevantnim okruglim stolom i utvrdiće odgovarajuće načine za dodelu i usmeravanje međunarodne pomoći. Svetska banka i Evropska Komisija biće takođe odgovorne za organizovanje sveobuhvatnog pristupa regionalnom razvoju i neophodnih donatorskih konferencija.

VIII Mehanizmi primene i provere

Efikasna implementacija ovog Pakta zavisi od toga da li će se razviti i ojačati upravni i institucionalni kapaciteti kao i civilno društvo u zainteresovanim državama - kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou - da bi se ojačale i konsolidovale demokratske strukture i ostvarile dugoročnije koristi od efikasne raspodele i korišćenja međunarodne pomoći za region.

Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu i posebni okrugli stolovi sazvaće se

radi otvaranja u najskorije moguće vreme na poziv Predsedništva Evropske unije. Oni će raditi na ostvarivanju konkretnih rezultata u dogovorenim rokovima, u skladu sa ciljevima Pakta stabilnosti. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu sastajaće se periodično, na državničkom nivou koji će biti naknadno određen da bi preispitao napredak u radu posebnih okruglih stolova. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu usmeravaće rad posebnih okruglih stolova.

Aneks

Organizacija Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu i posebnih okruglih stolova Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu

Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu biće nosilac Pakta stabilnosti delujući kao mesto za razmenu mišljenja o svim načelnim pitanjima od interesa za sadržinu i sprovođenje Pakta stabilnosti i kao upravljačko telo u postupku pokrenutom na osnovu Pakta stabilnosti. Regionalni okrugli sto za jugoistočnu Evropu usmeravaće rad posebnih okruglih stolova.

Okrugli stolovi su instrumenti za održavanje i unapređivanje dobrosusedskih odnosa u regionu tako što se na konstruktivan način bave pitanjima koja su im poverena i olakšavaju njihovo rešavanje. Svrha okruglih stolova će biti naročito:

da se o pitanjima diskutuje u multilateralnom okviru koji će obezbediti da se definišu načini za ispravljanje nedostataka i da se sporovi rešavaju putem aranžmana i sporazuma, sa osloncem na stručno znanje i podršku država učesnica kao i država, organizacija institucija i regionalnih inicijativa koje su zadužene za pomoć, a posebno OEBS-a i Saveta Evrope;

da se identifikuju projekti koji imaju za cilj da olakšaju postizanje aranžmana, sporazuma i mera u skladu sa ciljevima Pakta. Posebna pažnja pokloniće se projektima koji obuhvataju dve ili više zemalja u regionu;

tamo gde to bude potrebno, da se da zamah onim oblastima u kojima je neophodno postizanje većeg napretka.

Svaki okrugli sto će se baviti dole navedenim krugom pitanja i može, ako je potrebno, da odluči da se osnuju podgrupe u okviru radnih stolova koje će obuhvatiti učesnike i posredničke države, organizacije i institucije.

Okrugli sto za demokratizaciju i ljudska prava koji će se baviti: demokratizacijom i ljudskim pravima, uključujući prava lica koja pripadaju nacionalnim manjinama, slobodne i nezavisne medije; izgradnju građanskog društva; pravnu državu i sprovođenje zakona; izgradnju institucija; efikasnu administraciju i dobru upravu; razvijanje zajedničkih pravila ponašanja u pogledu graničnih pitanja; druga slična pitanja od interesa za učesnike; problemima izbeglica, uključujući zaštitu i povratak izbeglica i raseljenih lica.

Okrugli sto za privrednu rekonstrukciju, razvoj i saradnju, uključujući privrednu saradnju unutar regiona i između regiona i ostatka Evrope i sveta; promovisanje slobodnih trgovinskih zona; prevoz preko državne granice; snabdevanje i ušteda energije; deregulacija i transparentnost propisa; infrastruktura; promovisanje privatnog sektora u privredi; pitanja zaštite čovekove sredine; reintegracija izbeglica u ekonomski održivim razmerama; druga slična pitanja od

interesa za učesnike, uz istovremeno održavanje integriteta postupka za koordinaciju aktivnosti donatora.

Radni sto o bezbednosnim pitanjima:

baviće se pitanjima pravosuđa i unutrašnjih poslova, kao i pitanjima migracija; usredsrediće se na mere borbe protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i svih drugih kriminalnih i nezakonitih aktivnosti, opasnosti za životnu sredinu koje proističu iz prekograničnih aktivnosti i drugim sličnim pitanjima od interesa za učesnike;

biće redovno informisan od strane nadležnih tela o merama preduzetim u cilju povećanja transparentnosti i jačanja poverenja u regionu. Ovaj Radni sto će takođe podsticati kontinuirano sprovođenje sporazuma o kontroli naoružanja predviđenog u članu IV Dejtonskog/Pariskog sporazuma i napredak pregovora o članu V, i trebalo bi da u odgovarajuće vreme razmotri da li bi nadležna tela mogla da stave na dnevni red dalje mere za kontrolu naoružanja i jačanje bezbednosti i poverenja, uzimajući u obzir postojeće obaveze na osnovu Ugovora o konvencionalnim oružanim snagama u Evropi;

biće redovno informisani od strane nadležnih tela o saradnji u vojno-odbrambenim pitanjima u cilju povećanja stabilnosti u regionu i između zemalja regiona i olakšaće trajan angažman svih zainteresovanih da bi se osigurala regionalna bezbednost, sprečavanje i savladavanje sukoba Rad ovog okruglog stola biće dopunjavan i usklađivan sa naporima koje radi ostvarivanja bezbednosti u ovom regionu preduzimaju razne evropske i evro-atlanske inicijative i strukture.

Okrugli stolovi doneće planove rada u skladu sa ciljevima Pakta stabilnosti. U okviru svoje nadležnosti, oni mogu da osnuju sporedne okrugle stolove ili da sazivaju sastanke i konferencije o pitanjima od posebnog ili unutar-regionalnog značaja. U ovom kontekstu, posebna pažnja će se posvetiti podsticanju razmene običnih građana (naročito omladine), društvenih grupa, preduzimača i preduzeća, kao i nevladinih organizacija sa odgovarajućim subjektima iz drugih zemalja regiona. Okrugli stolovi će naročito posvetiti pažnju tome da njihov rad bude u saglasnosti i doslednosti sa postojećim aktivnostima i nastojaće da unaprede komplementarnost i sinergiju, kao i da izbegnu dupliranje sa postojećim aktivnostima.

Predsedništvo okruglih stolova biće utvrđeno od strane Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu. Okrugli stolovi će podnositi izveštaje o radu Regionalnom okruglom stolu za jugoistočnu Evropu. Predsednici Regionalnog okruglog stola za jugoistočnu Evropu i posebnih okruglih stolova će se periodično i po potrebi sastajati radi razmatranja i koordinacije aktivnosti okruglih stolova i radi praćenja napretka u radu.

Mesto i vreme održavanja pojedinih okruglih stolova treba organizovati tako da se u najvećoj mogućoj meri olakša učešće onih učesnika koji mogu da učestvuju u radu više od jednog okruglog stola, što ne isključuje mogućnost da okrugli stolovi

samostalno odrede sopstveni kalendar rada u skladu sa dinamikom koja im odgovara. Okrugli stolovi mogli bi da se održavaju bilo po principu rotacije u zemljama regiona ili po pozivu pojedinih zemalja ili Evropske unije, ili u Beču, u sedištu Stalnog Saveta OEBS-a.

Država ili organizacija domaćin treba o svom trošku da obezbedi objekte i usluge za održavanje sastanka, kao što su konferencijske sale, sekretarske i prevodilačke usluge. Evropska unija je izrazila svoju spremnost da snosi takve troškove kada sastanci budu održavani u sedištu njenih institucija.

Prevela: Doc. dr Maja Stanivuković